

**Redengevende omschrijving met waardestelling
Damianenweg 24 in Sint-Oedenrode
Gemeente Meierijstad**

Redengevende omschrijving Damianenweg 24 in Sint-Oedenrode

Objectgegevens

Adres : Damianenweg 24
Postcode : 5491 TJ
Plaats : Sint-Oedenrode
Kadastraal : gemeente Sint Oedenrode, sectie S, nr 68
Oorspronkelijke functie : wederopbouwboerderij
Huidige functie : wederopbouwboerderij
Bouwjaar : 1947

Algemeen

Bezoekdatum : 3 januari 2020
Auteur : Monique van de Looi
Redactie : Karlijn Kersten MA MSc
Rapportagedatum : 14 januari 2020

Monumentenhuys Brabant B.V.
Markt 9
4931 BR Geertruidenberg
www.monumentenhuysbrabant.nl
T. 0162-511833
E. info@monumentenhuysbrabant.nl

Monumentenhuys Brabant B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Inleiding

Deze beschrijving dient om de cultuurhistorische waarden van de wederopbouwboerderij vast te stellen. In de beschrijving worden de gevels met de klok mee beschreven, beginnend bij de voorgevel. De afzonderlijke gevels worden van links naar rechts beschreven. Met de voorgevel van de boerderij wordt de langsgevel evenwijdig aan de Damianenweg bedoeld. Dit is de noordwestgevel.

Situering, geschiedenis en hoofdvorm

Ten noorden van het dorp Sint-Oedenrode ligt aan de Damianenweg 24 een wederopbouwboerderij uit het 1947 met links daarvan schuren waarvan de oorsprong uit de jaren '50 en '60 van de 20ste eeuw dateren.

Op het Kadastrale Minuutplan 1811-1832 is het perceel met omliggende gronden in gebruik als heidevelden genaamd 'De Schijndelsche Heide'.

In de jaren 20 van de 20ste eeuw kocht de Damianus-stichting een perceel heide in het buitengebied van Sint-Oedenrode om er een klooster te stichten.¹ De grond waarop het klooster moest komen was gelegen in het heidegebied 'De Schijndelsche Heide'. De heidevelden rondom het perceel werden omgezet in landbouwgrond. Bij deze jonge heideontginning werd een rationele verkaveling en afwatering gerealiseerd. Na de bouw van het klooster werden er in de omgeving meerdere boerderijen gebouwd waaronder de voorganger van de huidige wederopbouwboerderij aan de Damianenweg 24. Deze verschijnt in 1935 voor het eerst op een kadastrale kaart.

Door een granaatinslag in september 1944 brandde de voorganger van de wederopbouwboerderij en de bijbehorende stallen en kippenhokken aan de Damianenweg volledig af.²

In 1947 werd met behulp van 'Bureau Wederopbouw Boerderijen' een nieuwe boerderij gerealiseerd. 'Bureau Wederopbouw Boerderijen' is een overheidsinstelling welke

vanaf 1940 verantwoordelijk was voor de wederopbouw van verwoeste boerderijen. De boerderijen werden gebouwd met financiële ondersteuning van het Ministerie van Financiën. Ze werden in regionale vormtaal gebouwd die een moderne agrarische bedrijfsvoering toeliet. Zo ook de boerderij aan de Damianenweg welke in traditionalistische bouwstijl is gebouwd.

De rode pijl wijst Damianenweg 24 aan. De rode cirkel wijst het Damianenklooster aan. Bron: Google Maps.

¹ BHIC, Oorlogsleed aan de Damianenweg

² BHIC, Oorlogsleed aan de Damianenweg

De rode cirkel wijst Damianenweg 24 aan. Bron: Google Maps

Kadastrale kaart uit 1934 waarop de verwoeste voorganger is ingetekend

Kadastrale kaart 1811-1832, minuutplan Sint-Oedenrode, sectie B, blad 01 waarop 'De Schijndelsche Heide' is afgebeeld. In de cirkel vermoedelijk de locatie van de huidige boerderij. Bron: beeldbank.cultureelerfgoed.nl.

Topografische militaire kaart uit 1958. In 1958 verschijnt er voor het eerst bebouwing op het perceel aan de Damianenweg. Dit betreft dan de wederopbouwboerderij uit 1947. Wel is bekend dat deze kaarten niet altijd even nauwkeurig waren. Bron: topotijdreis.nl.

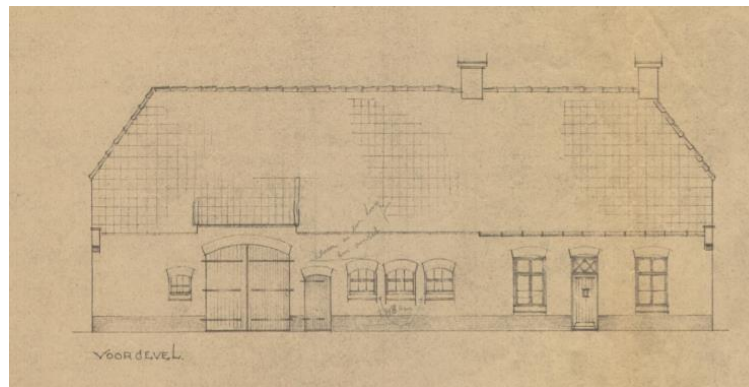

In 1945 wordt er vergunning verleend voor de bouw van een noodstal waarna in 1947 een nieuwe langgevelboerderij gebouwd wordt met de nokas evenwijdig aan de Damianenweg. De langgevelboerderij is opgebouwd vanuit een rechthoekige plattegrond met gevels opgebouwd in rode baksteen in halfsteensverband met boven het trasraam een rollaag. Het trasraam en de rollaag zijn in afwijkende steenkleur uitgevoerd. Boven de gevelopeningen zijn getoogde rollagen aangebracht waarbij in het woongedeelte het spaarveld terugliggend is aangebracht. Onder de gootlijn is siermetselwerk aangebracht. Het zadeldak met wolfseinden is gedekt met rode Muldenpannen met onderaan een zinken mastgoot. In de nok van het dak steken, boven het woongedeelte, twee schoorstenen door de nok.

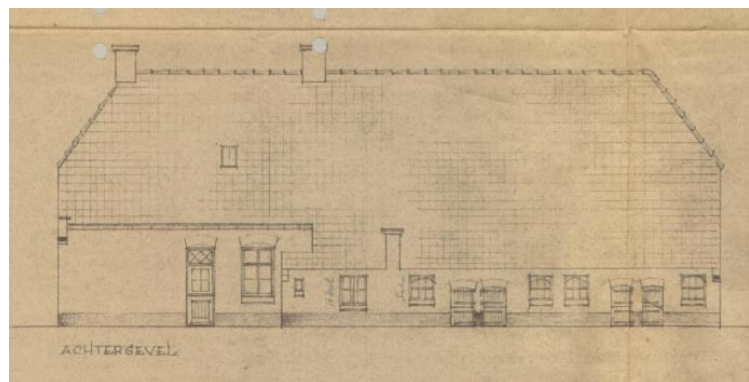
In 1954 wordt achter de woning een varkensstal gebouwd, in 1966 een vleeskuikenstal links van de woning, in 1968 een varkensstal achter de woning en in 1974 wordt de varkensstal uit 1954 vergroot. Hiervoor wordt de varkensstal uit 1954 gesloopt.

De begane grond van het woongedeelte van de boerderij is in 1966 verbouwd waarbij de achter elkaar liggende kamers rechts van de voordeur zijn samengevoegd tot een grote kamer, de gang achter de voordeur is verlengd, de woonkeuken links van de voordeur is verkleind en verbouwd tot slaapkamer en de speelkeuken aan de achterzijde werd vergroot en verbouwd tot keuken. Tegelijk met de verbouwing van het woongedeelte wordt het stookhok in de aangekapte aanbouw aan de achterzijde van de boerderij verbouwd tot washok en uitgebreid met badkamer en toilet. In 1984 wordt de gang achter de voordeur verkleind en bij de woonkamer getrokken. De indeling van de verdieping wordt in 1991 gewijzigd en uitgebreid waarbij op de zolder een slaapkamer, badkamer, toilet en dakkapel worden gerealiseerd. Hiervoor moet de trap eveneens aangepast worden van een trap met kwart draai naar een trap met twee kwart draaien. In deze periode worden de vensters in de rechterzijgevel en rechts van de voordeur vernieuwd en voorzien van dubbelglas. De laatste verbouwing van het

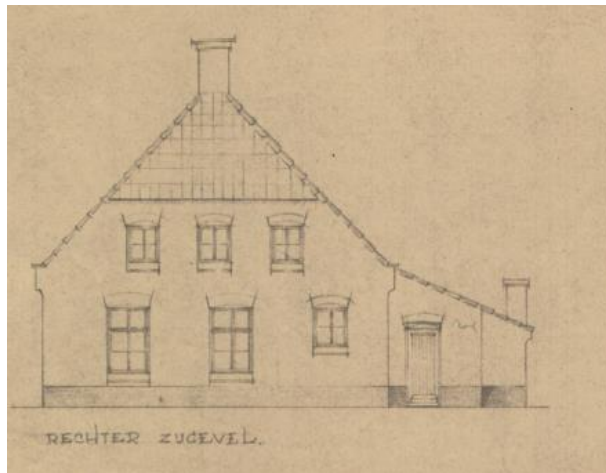
woonhuis vindt plaats in 2010 als er een aanbouw aan de achterzijde van de woning wordt gerealiseerd.

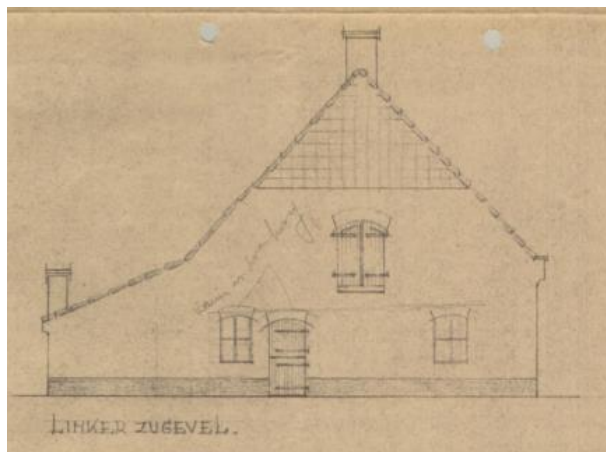
Voordevel vergunning 1947

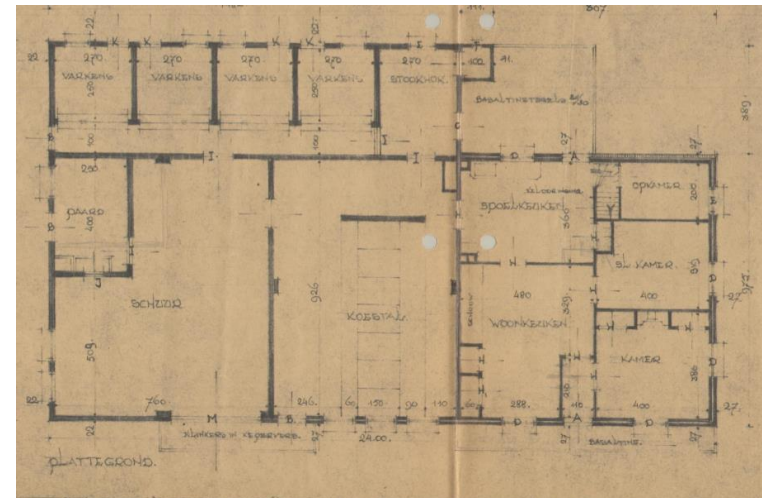
Achtergevel

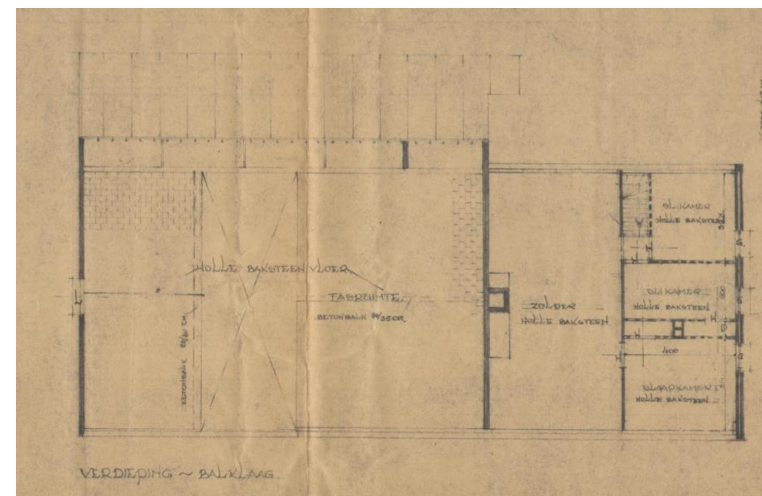
Rechterzijgevel

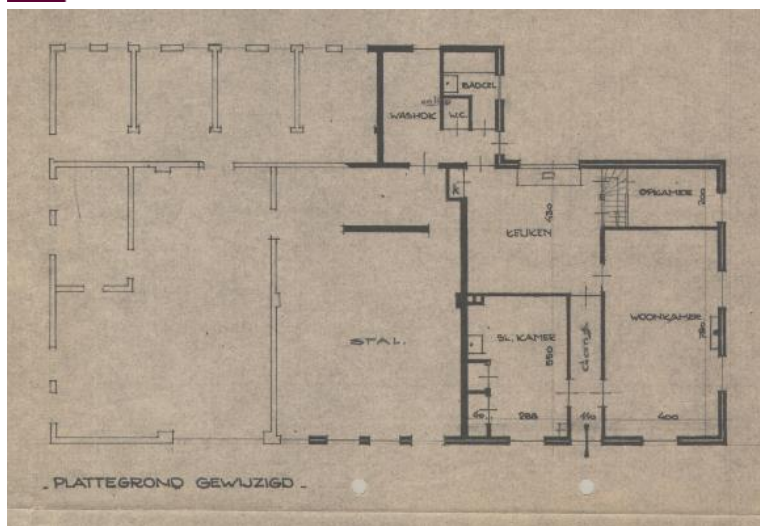
Linkerzijgevel

Begane grond

Verdieping

Wijziging begane grond 1966

Voorgevel (noordwestzijde)

De voorgevel betreft de gevel die evenwijdig aan de Damianenweg staat. Van links naar rechts bevinden zich in de voorgevel van het bedrijfsgedeelte een getoogd zesruits betonvenster met ventilatieopening aan de onderzijde met rechts daarvan getoogd houten opgeklampte deeldeuren. De gootlijn boven de deeldeuren is verhoogd waarbij het dakvlak eveneens iets hoger is aangebracht. Naast de deeldeuren een getoogde houten opgeklampte loopdeur met daarnaast drie getoogde zesruits betonvensters met eveneens een ventilatieopening aan de onderzijde. Allen uit de bouwtijd van de boerderij. Daarnaast in het woongedeelte de oorspronkelijke voordeur met aan weerszijde vernieuwde vensters. Het linker venster is uitgevoerd als zesruitsschuifvenster en vermoedelijk in de jaren '70 van de 20ste eeuw vernieuwd. Het rechter venster is in 1991 vernieuwd, voorzien van dubbelglas, en gewijzigd in een klepraam met twee ruitsverdeling en vast onderdeel met vierruitsverdeling.

Aan de onderzijde van beide vensters raamdorpelstenen, kenmerkend voor de jaren '60/'70 van de 20ste eeuw. De luiken aan weerszijde van de vensters zijn op de gevel bevestigd als schijnluiken. Wel zijn de oorspronkelijke luikwervels nog aanwezig.

Voorgevel van het bedrijfsgedeelte

Gootverhoging boven deeldeuren

Betonnen stalvensters

Voorgevel woongedeelte

Voordeur uit bouwtijd

Linker venster met in cirkel oorspronkelijke luikwervel

Linkerzijgevel (noordoostzijde)

In de linkerzijgevel bevinden zich twee uit de bouwtijd afkomstige getoogde betonnen stalvensters met een klepraam als bovenlicht en vierruitsverdeling. Tussen de vensters een houten loopdeur. Ter hoogte van de verdieping is een opgeklampt hooiluik, vermoedelijk uit de bouwtijd, aanwezig. Langs de daklijn is een cementzoom aangebracht. De boerderij heeft aan de achtergevel een uitbouw uit de bouwperiode. Deze uitbouw is zichtbaar in de linkerzijgevel.

Linkerzijgevel vanaf voorzijde

Linkerzijgevel vanaf achterzijde

Oorspronkelijke hooiluik en siermetselwerk onder het wolfseind

Oorspronkelijk betonvenster met betonnen kiepraam

Achtergevel (zuidoostzijde)

Tegen de oorspronkelijke achtergevel van het woongedeelte is later een aanbouw gerealiseerd. De oorspronkelijke achtergevel van het woongedeelte ligt nu in de aanbouw en is nog grotendeels intact. Naast de aanbouw de achtergevel van de uitbouw van het bedrijfsgebouwt. Deze uitbouw is tijdens de bouw van de boerderij gerealiseerd. Alleen het linkerdeel tot aan het eerste betonnen venster is later nieuw opgetrokken. In deze uitbouw van links naar rechts een vernieuwd toiletraam en kunststof venster. Daarnaast een houten loopdeur, een getoogd zesruits betonvenster met ventilatieopening aan de onderzijde, twee getoogde houten varkensdeuren, twee getoogde zesruits betonvensters met ventilatieopening aan de onderzijde, wederom twee getoogde houten varkensdeuren en een getoogd zesruits betonvenster met ventilatieopening aan de onderzijde.

Later uitbreiding tegen de achtergevel

Uitbouw boerderij grotendeels uit de bouwtijd

Achtergevel uitbouw

Oorspronkelijke varkensdeuren en betonnen stalvenster uit de Bouwtijd

Rechterzijgevel (noordwestzijde)

In de rechterzijgevel zijn de aanwezige vensters in 1991 vernieuwd met behoud van het oorspronkelijke beeld en voorzien van dubbelglas. De luiken aan weerszijde van de vensters in de woonkamer zijn vermoedelijk uit de bouwtijd met eveneens oorspronkelijke luikwervels. De luiken van de opkamer zijn op de gevel aangebracht. Ook hier nog wel oorspronkelijke luikwervels.

Rechter zijgevel

Vernieuwd opkamer venster

Vernieuwd venster

Siermetselwerk onder gootlijn

Interieur

De oorspronkelijke indeling met achter de voordeur een gang met aan weerszijde een kamer met rechts tegen de achter- en rechterzijgevel de opkamer met kelder is nog gedeeltelijk aanwezig. De oorspronkelijke gang achter de voordeur is gedeeltelijk bij de huidige woonkamer aan de rechterzijde van de voordeur getrokken. De gang is hiervoor ingekort. De woonkamer is een samenvoeging van de oorspronkelijke kamer aan de voorzijde en de achterliggende slaapkamer. De woonkamer heeft een eind 20ste/21ste eeuwse afwerking en bevat geen oorspronkelijke interieuronderdelen meer. Achter de woonkamer is de oorspronkelijke opkamer met daaronder de kelder nog aanwezig. Het plafond van de opkamer is vermoedelijk eind jaren '60 afgetimmerd met schrootjes. De kelder is inmiddels voorzien van een betonvloer. De opkamer is te bereiken vanuit de huidige keuken en de toegang vormt tevens de trap naar de verdieping. De trap is

tijdens de verbouwing van de verdieping in 1991 vernieuwd en toen bovenaan uitgevoerd met een kwartdraai.

De huidige keuken is gesitueerd in de oorspronkelijke spoelkeuken, heeft eveneens een 20ste/21ste eeuwse afwerking en bevat geen oorspronkelijke interieur onderdelen meer. Vanuit de keuken is het vernieuwde gedeelte van de oorspronkelijke uitbouw te betreden. Hierin zijn een badkamer en toilet gerealiseerd. De oorspronkelijke achterdeur in de achtergevel van het woongedeelte is verwijderd om zo een doorgang te creëren naar de platte aanbouw uit begin 21ste eeuw.

Aan de voorzijde van het woongedeelte, links van de voordeur, bevindt zich nog een kamer. In deze kamer is een verlaagd schrootjes plafond aangebracht vermoedelijk uit eind jaren '60 van de 20ste eeuw. De wanden zijn afgewerkt met granol en schoonmetselwerk, eind 20ste eeuwse afwerking.

Op de verdieping zijn de drie oorspronkelijke slaapkamers, gelegen aan de rechterzijgevel, nog aanwezig. Ook deze hebben een afwerking van schrootjes uit eind jaren '60 van de 20ste eeuw. De oorspronkelijke inbouwkasten zijn niet meer aanwezig. Wellicht zijn deze verwijderd bij de verbouwing eind jaren '60. Begin jaren '90 van de 20ste eeuw is de overige ruimte op de verdieping van het woongedeelte, die op de tekening uit 1947 aangeduid staat als 'zolder', een slaapkamer, badkamer, toilet en trap naar de bovenliggende zolder gerealiseerd. Op de bovenliggende zolder is de oorspronkelijke brandmuur en kapconstructie zichtbaar. Tegen de brandmuur is het rookkanaal van de schoorsteen nog gedeeltelijk aanwezig. De bijbehorende schouw op de begane grond en het overige gedeelte van het rookkanaal is verwijderd. De kapconstructie bestaat uit een gordingenkap waarvan de gordingen worden ondersteund door dragende muren. In het woongedeelte zijn nog meerdere binnendeuren met een vlaksverdeling met vier panelen uit de bouwtijd aanwezig.

In het bedrijfsgedeelte is de scheiding tussen de oorspronkelijke koestal en schuur nog aanwezig. De oorspronkelijke koestal is voorzien van een nieuwe betonvloer met plavuizen.

Tevens is er tegen de brandmuur een nieuwe kalkzandsteenmuur geplaatst en is het plafond afgewerkt met platen. De ruimte is nu in gebruik als opslag. Vanuit deze ruimte is het naast gelegen schuurgedeelte te bereiken via een oorspronkelijke schuifdeur. Tijdens de bouw van de boerderij is boven de koestal een verdiepingsvloer van holle bakstenen aangebracht. In het schuurgedeelte was deels een verdieping aanwezig, vermoedelijk boven de paardenstal aansluitend richting de vloer boven de koestal. De karren met hooi werden via de grote deeldeuren binnengereden waarna het hooi op de zolder boven de koestal werd getast. Inmiddels is het overgrote deel van deze 'open' ruimte voorzien van een verdiepingsvloer. In het schuurgedeelte is in het laatste kwart van de 20ste eeuw, achter de grote deeldeuren, een afzonderlijke ruimte gemaakt met kalkzandsteen wanden welke ook voor de deeldeuren is doorgetrokken en een verdiepingsvloer van rondhouten palen waarop houten planken zijn aangebracht. Links van deze ruimte is in de hoek met de voor- en linkerzijgevel een kleine ruimte gemaakt. De oorspronkelijke paardenstal links achterin is verwijderd.

De zolder van het bedrijfsgedeelte is een grote open ruimte waar drie verbeterde Hollandse spanten uit de bouwtijd van de boerderij zichtbaar zijn. De constructieonderdelen zijn met bouten en spijkers aan elkaar verbonden.

Aan de achterzijde is de boerderij tijdens de bouw uitgebouwd. De uitbouw was onderverdeeld in vier varkenshokken. De uitbouw is later verbouwd tot een grote ruimte, eveneens voor het houden van varkens. Aan de binnenzijde zijn toen de varkensdeuren dichtgezet. De oorspronkelijke doorgang naar de koestal met een opgeklampte schuifdeur is nog aanwezig, net als de oorspronkelijk opgeklampte toegangsdeur tot de varkensstal.

De oorspronkelijke voordeur in de later verkleinde hal

Huidige woonkamer met verkleinde hal

Later aangebrachte schrootjes in opkamer

Toegangen tot de verdieping en opkamer (linkerdeur) en kelder (rechter deur). Links van de deuren de latere aanbouw en rechts van de deuren de toegang tot de woonkamer.

Later vernieuwde trap met links de deur naar de opkamer.

Twee oorspronkelijke slaapkamers

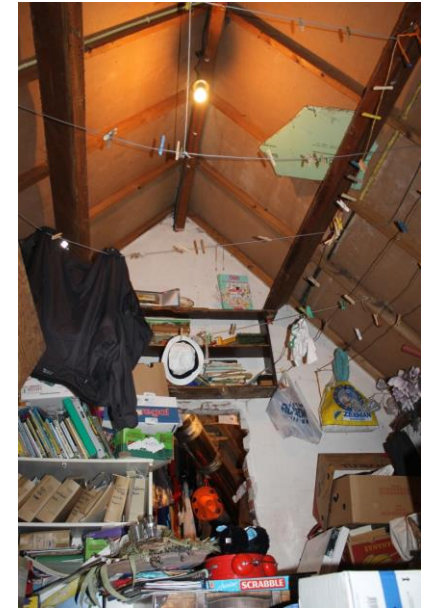
Links de latere invulling op het zoldergedeelte en aan het eind de gewijzigde trapaansluiting

De oorspronkelijke slaapkamer aan de voorzijde van het woongedeelte

Het deels verwijderde rookkanaal

Gordingkap rustend op dragende muren

De oorspronkelijke koestal met links de later aangebracht muur

De later aangebrachte verdiepingsvloer met links de aangebrachte ruimte achter de deeldeuren

Op de achtergrond het oorspronkelijk opgeklampte hooiluik

De verbeterde Hollandse spanten op het bedrijfsgedeelte met op de achtergrond de brandmuur

Spantbenen

Makelaar met steekschoren en trekplaat

Aansluiting van kreupele stijl met de buitenmuur

De verbouwde varkensstal in de uitbouw

*Oorspronkelijke schuifdeur in
toegang naar koestal*

Oorspronkelijke toegang tot varkensstal

Waardering

Deze waardering is opgesteld aan de hand van de waarderingscriteria voor de bouwkunst van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

De waardering heeft betrekking op de wederopbouwboerderij uit 1947

Cultuurhistorische waarden

De wederopbouwboerderij aan de Damianenweg 24 bezit hoge cultuurhistorisch waarde vanwege de uitdrukking van de sociaaleconomische en agrarische ontwikkeling van het buitengebied van de toenmalige gemeente Sint-Oedenrode en het gebied 'De Schijndelsche Heide' vanaf de jaren 20 van de 20ste eeuw. Het object is voorts van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de typologische verschijningsvorm als wederopbouwboerderij waarvan de bouw mede mogelijk is gemaakt door 'Bureau Wederopbouw Boerderijen'. Ook refereert de boerderij aan de gebeurtenis uit de Tweede Wereldoorlog waarbij de voorganger van de boerderij op dezelfde plek verloren is gegaan.

Architectuur- en kunsthistorische waarden

De wederopbouwboerderij heeft middelhoge architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een wederopbouwboerderij in traditionalistische bouwstijl. Dit komt tot uiting in de toepassing van traditionele materialen zoals baksteen, een cementzoom en rood?gebakken pannen.

Situationele en ensemblewaarden

De boerderij is van stedenbouwkundig belang en van situationele betekenis als onderdeel van de, vanaf de jaren 20 van de 20ste eeuw, ontstane agrarische bebouwingsstructuur in het buitengebied van Sint-Oedenrode. Het object is ook beeldbepalend voor zijn omgeving.

Gaafheid en herkenbaarheid

Het object is van belang vanwege de gaafheid en herkenbaarheid van de hoofdvorm en de indeling van de gevels. Echter zijn de vernieuwde vensters in het woongedeelte en de latere aanbouw aan de achtergevel van het woongedeelte van invloed op de gaafheid.

De indeling van het woongedeelte is grotendeels verloren gegaan. Echter zijn de oorspronkelijke opkamer, kelder, drie slaapkamers op de verdieping, enkele binnendeuren met een vlakverdeling met vier panelen en de dakconstructie behouden gebleven. Ook het bedrijfsgedeelte heeft in de loop der jaren enkele wijzigingen ondergaan die van invloed zijn geweest op de gaafheid, zo is het open schuurgedeelte ingedeeld en voorzien van een verdiepingsvloer, is de paardenstal verwijderd, de koestal verbouwd en is er een muur tegen de brandmuur geplaatst. De scheidingsmuur tussen de koestal en de oorspronkelijk open schuur, oorspronkelijke schuif- en opgeklampte deuren en de openheid van de zolder met de oorspronkelijke verbeterde Hollandse spanten zijn behouden gebleven.

Zeldzaamheid

De wederopbouwboerderij heeft een hoge zeldzaamheidswaarde als een van de weinig nog aanwezige wederopbouwboerderijen in de voormalige gemeente Sint-Oedenrode. Vanwege de cultuurhistorische, architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarde en de herkenbaarheid als wederopbouwboerderij is er sprake van zeldzaamheid op lokaal en regionaal niveau.